

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 39.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tirsdag hin 24. septembir 1929.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brævnastarðsum og skrivstovuini. Telf. 143.

3. árg.

Tandlæge BREND
traffes 11-5. Telf. 114.

Færøernes Jordfond.

Under Behandlingen af Salg af Aalekær, har M. S. Viðstein fremsat følgende i den i Sagen afgivne Betænkning:

Ud fra den Kendsgerning, at vore Jordforhold maa ordnes paa en mere tidssvarende Maade, saa at der ogsaa paa Jordbrugs Omraade — som paa andre Omraader — kan gøres Fremskridt, der vil have den største Betydning for det færøske Samfund, trænger Spørgsmaalet om Oprettelse af et færøsk Jordfond sig frem som en uundgaaelig Nødvendighed, og fremtvinger saaledes allerede paa nærværende Tidspunkt en saadan Foranstaltning.

Storstedelen af al færøsk Jord er for Tiden paa Statens Hænder — det vil dog sige, at denne Jord er delt i Kongsjord og benediceret Jord. Om Staten paa en retfærdig Maade er blevet Ejer af denne Jord, kan der omdisputeres og føres Argumenter for og imod. Et andet er, om det kan forsvares, at denne Jord i alt for stor Mængde er bortfæstet til enkelte Mænd. — I sin Tid kunde det maa ske forsvares ud fra Datidens Anskuelser, og for en stor Del er denne forældede Anskuelse traadt i Baggrunden som en naturlig Følge af Udviklingen herhjemme.

Der har gennem Tiderne været solgt en ikke ringe Del af det Staten tilhørende Gods, men at en hel Gaard bliver afhændet til en Kommune, er ikke hverdags. Da det drejer sig om en ikke helt ringe Pengesum, der fremkommer ved Salg af en hel Embedsgaard, dukker ganske naturligt Spørgsmaalet op om Anvendelsen eller Anbringelsen af denne Pengesum. Vanskeligheder viser sig jo ofte at være til Stede ved at erhverve Jord til Opdyrkning af Statens Uden-gaardsjord, og naturligt er det endnu vanskeligere, ja næsten umuligt, at faa Jord til Opdyrkning af Odelsejendommens Uden-gaardsjord. Ved Oprettelse af et Jordfond vil der kunne muliggøres, at der ogsaa af denne Udmærket kan udstykkes Arealer til Opdyrkning, imod at Odelsejerne faar Erstatning. Ogsaa bør der af et saadant Jordfond ydes Laan til Grundforbedringer, Køb af Redskaber o. a. til Landbrugets Fremme. Ogsaa for at afhjælpe Mangelen paa de for Opdyrkning nødvendige Veje bør der af et saadant Fond kunne udredes Midler.

I Henhold til foranstaaende tillader jeg mig derfor at fremsætte følgende

Vinduer, Døre og Lister.
Godt og billigt Arbejde.
Hugo Øster's Maskinsnedkeri,
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

Lippur,
friskar, saltadur, i tunnum,
keypir

Knud Lambaa,
Thorshavn.
Tlf. 65.

Forslag til Lov for Færøerne om Oprettelse af Færøernes Jordfond.

§ 1.

Der oprettes et Fond under Navnet »Færøernes Jordfond (Jarðagrunnur Føroya)«, i hvilket Fond indgaar de Pengebeløb, som indvindes ved Salg af Fæstegodset og Embedsgaardene paa Færøerne, og hvis Midler anvendes til nedenævnte Foranstaltninger paa Færøerne:

- 1) Indkøb af Jordarealer, der skønnes egnede til Udstykning og Oprettelse af nye Landbrug.
- 2) Udførelse af Grundforbedringsarbejder paa indkøbte Arealer.
- 3) Anlæg af de for Udstykning af de indkøbte Arealer nødvendige Veje.
- 4) Ydelse af Laan til Indkøb af Jord, Grundforbedringer og Køb af Redskaber til Opdyrkning af Jord.

§ 2.

Fondets Bestyrelse er et Udvalg, bestaaende af Amtmanden som Formand, Landbrugs-konsulent og 3 af Lagtinget valgte Medlemmer. Tinget vælger ogsaa 3 Suppleanter.

§ 3.

Om fornødent kan Jordudvalget paalægge de kommunale Styrelser at expropriere de nødvendige Arealer til Adgangsveje til de Landbrug, som er oprettede i Henhold til denne Lov. Jordfondet betaler Omkostningerne ved Vejanlæggene, men Kommunerne kan paalægge dem, til hvis Fordel Vejene udlægges, Vedligeholdelsespligt.

§ 4.

De ved Lovens Gennemførelse medgaaende Udgifter afholdes paa de aarlige Finanslove, og Færøernes Lagting er bemyndiget til at træffe de til Lovens Gennemførelse fornødne Foranstaltninger.

I Lagtingets Landboudvalg
19. Sept. 1929.

M. S. Viðstein.

Til Salg.

Den ufuldendte Bygning paa »Abbatrø« med tilhørende Grundstykke Matr. Nr. 536 er til Salg ved Henvendelse til

Sagfører H. Simons.

Lagtinget 1929.

Fiskeriinspektionen.

Zakariasen: Lagtinget har igennem mange Aar behandlet Spørgsmaalet om Fiskeriinspektionen og dens Effektivitet. I sidste Lagtingssamling vedtog man, at Inspektionsskibet skulde være stationeret her ved Øerne hele Aaret rundt. Lagtinget har fra Justitsministeriet faaet Meddelelse om, at Skibene vil blive stationerede ved Øerne i et længere Tidsrum, end for har været Tilfælde. Samtidig udtales der i samme Skrivelse, at »Føroya skipara- og navigatorfelages Skrivelse har været meget skarpt. I Udvalget er man forsaavidt enige om Sagen i Helhed, men dog ikke fuldt ud. Flertallet mener, at Inspektionen kan kritiseres stærkt, og dette har jo ogsaa været omtalt i Skrivelser fra »Skiparafelagið«, da den aldeles ikke har virket tilfredsstillende. Mindretallet indskrænker sig til at udtale, at Skibets Optræden her ved Øerne har udsædte til Kritik. Vi har i Udvalget behandlet Spørgsmaalet om militært eller civil Skib til at udføre Inspektionsarbejdet. Heri har man ikke kunnet enes i Udvalget. Mindretallet vil i Aar afvente, hvorledes Inspektionen vil forme sig efter den Bestemmelse, der er truffet af Ministeriet, hvorefter Inspektionsstiden for Skibene forlænges. Flertallet foreslaar, at Inspektionen udøves af et civil Skib med lønnet Mandskab, under Henviisning til, at et militært Skib ikke kan have nogen militær Opgave her ved Øerne. Vi har tænkt os et Skib i Størrelse med en Trawler, og som drives med Motor. Til et saadant Skib kræves ikke nogen stor Besætning. Naturligvis skal Skibet være hurtiggaaende. Under de nuværende Forhold koster Inspektionen ca. 200.000 Kroner om Aaret, og et Skib af den foreslaede Type, med lønnet Mandskab, kan da ikke blive saa kostbart at drive. Endnu en Opgave, som man mener at et saadant Skib kan løse, er samtidig at virke som Bjergnings-damper. Inspektionsskibet skal drives af Ministeriet, og da det drejer sig om et civil Skib, maa det ganske naturligt sortere under Fiskeriministeriet.

J. H. Joensen: Man er ikke saa meget uenige i denne Sag. Det er særlig vedrørende »Skiparafelagiðs Skrivelse, at vi er en Del uenige, som Ordforeren har refereret. Angaaende Inspektionstiden har vi ment, at man først maa erfare Virkningen af den af Ministeriet foreslaede Ordning. Vi betoner samtidig Nødvendigheden af, at vi faar en effektiv Fiskeriinspektion

hele Aaret, ligesom vi i Udvalget er enige med Hensyn til Redningsfartøjet, men foreløbig stiller vi os afventende og foreslaar Sagen udsat til næste Aar.

Med Hensyn til det i Ministeriets Skrivelse berørte Forhold mellem Befolkningen og Inspektionsskibets Officerer og Mand-skab ønskede Udvalget ikke nærmere at udtale sig. Adskillige af Udvalgets Medlemmer har den Opfattelse, at der maa været fejlet paa begge Sider.

Ved Sagens 3. Behandling vedtoges: 1) Lagtinget tiltræder hvad der er udtalt i Betænkningen om Fiskeriinspektionens Effektivitet i den forløbne Tid. 2) Tinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Staten lader bygge et Inspektions- og Redningsskib for Færøerne som angivet af Flertallet.

Fra Thorshavn til Barcelona.

Interview med Overvrager
Marius Jensen.

Redaktionen har haft Besøg af en færøsk Partifælle, Overvrager Marius Jensen fra Thorshavn, der er paa Gennemrejse fra Barcelona til sin Hjemstavn paa Atlanterhavsoerne. Marius Jensen har som officiel Udsending for det færøske Lagting i Sommer besøgt Spanien.

— Hvad skulde De i Spanien? spørger vi Marius Jensen.

— Jeg skulde bedømme Klipfiskens Stilling paa det spanske Marked. Som bekendt sælger Færingerne Storstedelen af deres Klipfisk til Spanien, og det er derfor af største Betydning, at vi ved, hvordan Spanierne foretrækker den.

— Hvordan blev saa Resultatet?

— Godt! Færingerne Klipfisk falder i Spaniens Smag, og de synes saa godt om den, at Ikke-Færinger, der vil sælge Fisk i Spanien, ofte finder paa at kalde den for Færo-Fisk. Det er smigrende for os, men det kan jo være ubehageligt.

— Hvorfor bruger Spanierne saa megen Fisk?

— De kan lide det, og desuden har de jo de mange Fastedage. Foruden fra Færøerne faar de Fisk fra Island, Labrador og Norge.

— Hvad vil det sige, at De er Vragter?

— Jeg har til Opgave at bedømme Fisken, inden den sendes bort til Udlandet.

— Det er et farligt Erhverv at fiske fra Færøerne...

— Haardt og farligt! Færø-fiskerne har endnu kun smaa og gamle Kuttere, og Udbyttet er ringe i Forhold til Indsatsen af Liv og Førlighed.

I SAMTOKUM, i framtök-um eiga landsins víður-skifti mennandi og hevjandi at fara fram, so framtökini vera munagóð og væl stuðlaði, og bakbrestur verður óvæntandi. Tað vil altíð roynast soleiðis, har menn, ið hugaðir eru fyri tí landi, teir liva í, ganga saman í feløg, skipa samtök, ið ról-festa framtakshug fólksins. i samtökum er fólkið, samfelagið, ment at loysa miklar spurningar, ið tíð til aðra kunna hava verið bornir uppá mál, men tó hava ligið á láni, tí teir saknaðu ta torvuligu fjóldarmegi, ið kravdi ist fyri at fara í lag við tey ymsu umróddu stórmál, ið bæði á ein og annan hátt andaðu av menning og hevjan av landsins fólki. Slikar samtök til lands-gagnligan frama eru ikki nakað, ið vit hava arvað frá okkara fedrum; men sum menniskjan hevur tíkið seg fram kroppsliga sum andaliga, so er eisini hetta líðið i fólksins natúrliga útvíkl-ingi verið eitt hitt hægsta og størsta megnar- og samlingarstig.

Har hitt mennandi framtak-semi i samtökum hevur farið fram, má tað haldast, at vit Føroyingar hava verið heldur seinir at lagt upp í. Tað kunna kanska vera grundir, ið tala fyri, at so hevur verið, men síðani eru vit tó komnir í skiftingar- og broytingartíð, og eigur tí mangt nú at kunna gerast ódr-vísi, enn lagnan loyvi okkara fornu fedrum frá landnáms-tíðini líka niður í seinastu öld.

Nú skrymist tó fyri ljósari tíðum, har landsins víðurskifti, fbyggjarum til frama, verða roynd at leggjast soleiðis, at mennandi og munagóð framtig kunna gerast. Eitt hitt størsta framtaki i samtökum, ið reist hevur verið her á landi, er hitt mikla stórtaki, ið arbeiðarafelagið á Tvøroyri er væl í lag við, har stórt »sivverk« verður sett á stovn, til frama fyri hitt arbeið-andi fólki, fiskarar og arbeið-arar, eitt framtig fyri Tvøroyra bygd, eitt stórt framtig fyri allar Føroyar. Eina nýggja vón um at fáa heimafiskiskapin aftur í rættlag, siggja allir heimafisk-arar í hesum.

Slik framtök i samtökum byggja lond og reisa fólk. Á slíkan hátt reiasst haldgóðir stuðlar, ið bera skulu Føroyar víðari eftir framburðsleið, sum víroisskapandi tíð. Hetta er eitt heilt nýtt tiltak, ið allir Føroy-ingar seta stórar vónir til.